

Grondwettelijk Hof

**Arrest nr. 115/2026
van 24 september 2026
Rolnummer : 8669**

In zake: de vordering tot schorsing van de artikelen 35 en 36 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 « betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil », goedgekeurd bij het decreet van het Vlaamse Gewest van 27 maart 2026 « tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil », bij het decreet van het Waalse Gewest van 12 maart 2026 « tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil » en bij de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 19 maart 2026 « houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil en houdende wijziging van de ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van begrotingsfondsen », ingesteld door de vzw « Fost Plus ».

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters Joséphine Moerman en Pierre Nihoul, en de rechters Thierry Giet, Michel Pâques, Yasmine Kherbache, Danny Pieters en Magali Plovie, bijgestaan door griffier Nicolas Dupont, onder voorzitterschap van voorzitter Joséphine Moerman,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. Onderwerp van de vordering en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat op 26 mei 2026 op het elektronisch platform van het Hof is neergelegd, heeft de vzw « Fost Plus », bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Kyoto Van Herreweghe en mr. Manon Lauwers, advocaten bij de balie te Brussel, en door mr. Chloë Ameloot, advocate bij de balie van Antwerpen, een vordering tot schorsing ingesteld van de artikelen 35 en 36 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 « betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil », goedgekeurd bij het decreet van het Vlaamse Gewest van 27 maart 2026 « tot

instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 3 april 2026, tweede editie), bij het decreet van het Waalse Gewest van 12 maart 2026 « tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 10 april 2026), en bij de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 19 maart 2026 « houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil en houdende wijziging van de ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van begrotingsfondsen » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 2 april 2026).

Bij hetzelfde verzoekschrift vordert de verzoekende partij eveneens de vernietiging van dezelfde normen.

Bij beschikking van 3 juni 2026 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers Yasmine Kherbache en Michel Pâques te hebben gehoord, de terechtzitting voor de debatten over de vordering tot schorsing bepaald op 1 juli 2026, na de in artikel 76, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof bedoelde overheden te hebben uitgenodigd hun eventuele schriftelijke opmerkingen, in de vorm van een memorie, uiterlijk op 24 juni 2026 in te dienen en een afschrift ervan binnen dezelfde termijn aan de verzoekende partij over te zenden, alsook, via mail, op het mailadres griffie@const-court.be.

Schriftelijke opmerkingen zijn ingediend door :

- de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Frank Judo, mr. Dominique Devos, mr. Jasper Bossuyt, mr. Cedric Jenart, mr. Louise Janssens en mr. Ellen Deleersnyder, advocaten bij de balie te Brussel;

- de Waalse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Veronique Christiaens, mr. Brice Anselme en mr. Mathieu Dekleermaker, advocaten bij de balie te Brussel;

- de Vlaamse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Bart Martel en mr. Kristof Caluwaert, advocaten bij de balie te Brussel.

Op de openbare terechtzitting van 1 juli 2026 :

- zijn verschenen :

. mr. Kyoto Van Herreweghe, mr. Manon Lauwers en mr. Chloë Ameloot, voor de verzoekende partij;

. mr. Frank Judo, mr. Louise Janssens en mr. Ellen Deleersnyder, voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering;

. mr. Veronique Christiaens en mr. Mathieu Dekleermaker, voor de Waalse Regering;

. mr. Bart Martel, mr. Kristof Caluwaert en mr. Quinten Jacobs, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers Yasmine Kherbache en Michel Pâques verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

A.1. De verzoekende partij vordert de schorsing van de artikelen 35 en 36 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 « betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil » (hierna : het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026), zoals goedgekeurd bij het decreet van het Vlaamse Gewest van 27 maart 2026 en bij het decreet van het Waalse Gewest van 12 maart 2026, beide « tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil », en bij de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 19 maart 2026 « houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil en houdende wijziging van de ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van begrotingsfondsen ».

Volgens de verzoekende partij zijn de bestreden bepalingen onlosmakelijk met elkaar verbonden in zoverre zij samen de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor zwerfvuil invoeren. Het bestreden artikel 35 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 heeft uitsluitend tot doel de erkenningsvoorwaarden die zijn neergelegd in het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 « betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval » (hierna : het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008) aan te passen aan de verplichtingen die zijn vervat in het bestreden artikel 36 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026. Indien artikel 36 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 wordt geschorst en vernietigd, verliest artikel 35 van hetzelfde samenwerkingsakkoord elk nuttig voorwerp, aangezien de erkenningsvoorwaarden die het invoert niet langer beantwoorden aan enige materiële verplichting. De schorsing en vernietiging van beide bepalingen samen is derhalve noodzakelijk om de coherentie van het normatieve kader te vrijwaren.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.2. De verzoekende partij voert aan dat zij beschikt over een collectief belang bij de vernietiging van de bestreden bepalingen, die haar in haar hoedanigheid van erkend organisme onderwerpen aan een jaarlijkse zwerfvuilheffing alsook aan bijkomende rapportageverplichtingen. Door die verplichtingen wordt haar statutair doel, zijnde het voor rekening van haar leden ten laste nemen van de terugname- en informatieplicht voor huishoudelijk verpakkingsafval, rechtstreeks en ongunstig geraakt.

Voorts voert de verzoekende partij aan dat zij beschikt over een persoonlijk belang bij de vernietiging van de bestreden bepalingen, in zoverre zij bij die bepalingen wordt onderworpen aan een jaarlijkse zwerfvuilheffing evenals aan bijkomende rapportageverplichtingen. De verzoekende partij wordt eveneens blootgesteld aan een administratieve geldboete indien zij niet betaalt of indien na betaling blijkt dat de betaalde bedragen onjuist zijn.

Daarbovenop dient zij overeenkomstig artikel 2, § 4, van haar erkenning een dossier in te dienen bij de Interregionale Commissie voor UPV binnen drie maanden na de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026, en dient zij overeenkomstig artikel 29 van haar erkenning het bestaande contractuele kader met haar leden aan te passen op basis van het voormelde samenwerkingsakkoord. De verzoekende partij voert aan dat zij, als directe normadressaat, rechtsreeks en ongunstig wordt geraakt door de bestreden bepalingen.

A.3.1. De Vlaamse Regering voert aan dat de verzoekende partij geen belang heeft bij het beroep tot vernietiging en de vordering tot schorsing, in de mate dat zij artikel 36, §§ 1 en 2, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 aanvecht, dat betrekking heeft op de individuele uitvoering van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid inzake zwerfvuil. De verzoekende partij is immers een erkend organisme en geen individuele producent. Haar leden voldoen evenmin individueel aan hun verplichtingen inzake de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, aangezien zij hebben gekozen voor de collectieve uitvoering via de verzoekende partij. Artikel 36, §§ 1 en 2, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 is bijgevolg noch op de verzoekende partij, noch op haar leden van toepassing.

A.3.2. Voorts voert de Vlaamse Regering aan dat het beroep tot vernietiging en de vordering tot schorsing gedeeltelijk onontvankelijk zijn bij gebrek aan uiteenzetting van de middelen. De aangevoerde middelen hebben immers uitsluitend betrekking op artikel 36, §§ 6 en 7, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026.

Ten aanzien van artikel 35 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 voert de verzoekende partij geen enkele grief aan. Evenmin is er een onlosmakelijk verband tussen de artikelen 35 en 36 van het voormelde samenwerkingsakkoord. Artikel 35 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 heeft immers louter betrekking op een bijkomende informatieverplichting in het kader van een erkenningsaanvraag, terwijl artikel 36 van hetzelfde samenwerkingsakkoord verplichtingen bevat die rusten op organismen die reeds erkend zijn.

Wat artikel 36 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 betreft, beperken de middelen zich tot de paragrafen 6 en 7 van die bepaling. Ten aanzien van de overige paragrafen, met name de paragrafen 3 tot 5, zet de verzoekende partij niet uiteen in welk opzicht die bepalingen de aangevoerde referentienormen zouden schenden.

A.4.1. De Waalse Regering voert voorafgaandelijk aan dat de verzoekende partij niet op ontvankelijke wijze grieven kan richten tegen het enkele feit dat zij voor rekening van haar leden verplichtingen dient te dragen en te financieren. Dat mechanisme vormt de grondslag van haar erkenning sinds het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008. De bestreden bepalingen bestendigen dat mechanisme en creëren op dat vlak geen nieuwe juridische situatie.

A.4.2. Volgens de Waalse Regering beschikt de verzoekende partij niet over het rechtens vereiste belang bij de vernietiging van de bestreden artikelen 35 en 36 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026, omdat zij niet aantoonbaar in welk opzicht de financiële optie, die bestaat uit de betaling van de bestreden zwerfvuilheffing, haar een persoonlijk en actueel nadeel berokkent. Die uitvoeringsmodaliteit is voor het erkend organisme en haar leden immers minder ingrijpend en duur dan de organisatorische en financiële optie en laat hen toe niet zelf te moeten voorzien in het volledige operationele beheersysteem voor zwerfvuil. In ieder geval bestaat er een alternatief voor de bestreden financiële optie.

Voorts merkt de Waalse Regering op dat de verzoekende partij contractueel verbonden is met ongeveer 5 000 bedrijven die aan de oorsprong liggen van 84 % van de eenmalige huishoudelijke verpakkingen die op de Belgische markt worden gebracht. Zij beschikt over de operationele en contractuele hefboomen om de fiscale last door te rekenen aan de afvalproducenten die de werkelijke economische schuldenaars zijn. De verzoekende partij is de vertegenwoordiger en de collectieve beheersorganisatie van de afvalproducenten. Zij kan zich niet voorstellen als een afzonderlijke entiteit en zich kunstmatig als benadeelde voordoen, terwijl zij de bevoorrechte gesprekspartner is van de sector van de producenten van verpakte producten en terwijl de overheid, doordat zij de verzoekende partij aanwijst als degene op wie de verplichtingen uit het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 rusten, in werkelijkheid de gehele sector treft.

De Waalse Regering vervolgt dat de verzoekende partij niet beschikt over het rechtens vereiste belang bij de vernietiging van de bestreden bepalingen, omdat zij hun grondslag vinden in het Unierecht en in het beroep geen prejudiciële vraag wordt geformuleerd inzake de geldigheid of de interpretatie van dat Unierecht. Zelfs indien de bestreden bepalingen zouden worden vernietigd, zouden de Gewesten verplicht blijven om te voldoen aan de Europese voorschriften die opleggen dat de betrokken producenten de kosten in verband met zwerfvuil dragen. Een eventuele vernietiging zou dus niet tot gevolg hebben dat de materiële verplichting waarvan de verzoekende partij de uitvoeringsmodaliteiten betwist, verdwijnt.

A.4.3. Het beroep tot vernietiging en de vordering tot schorsing zijn volgens de Waalse Regering in ieder geval niet ontvankelijk in zoverre ze gericht zijn tegen artikel 35 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026. De verzoekende partij ontwikkelt immers geen afzonderlijke grieven tegen die bepaling, noch voert zij een moeilijk te herstellen ernstig nadeel aan dat rechtstreeks uit die bepaling voortvloeit.

A.4.4. In ondergeschikte orde voert de Waalse Regering aan dat de middelen niet ontvankelijk zijn in zoverre daarin rechtstreeks de schending wordt aangevoerd van de richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 « betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen » (hierna : de richtlijn 2008/98/EG), van de richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 « betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu » (hierna : de richtlijn (EU) 2019/904) en van het beginsel « de vervuiler betaalt ».

A.5. De Brusselse Hoofdstedelijke Regering voert aan dat de middelen niet ontvankelijk zijn in zoverre daarin rechtstreeks de schending wordt aangevoerd van de richtlijn 2008/98/EG en van de richtlijn (EU) 2019/904.

Ten aanzien van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel

A.6. Volgens de verzoekende partij berokkent de onmiddellijke toepassing van de bestreden bepalingen haar een moeilijk te herstellen ernstig nadeel, in zoverre zij ingevolge de bestreden bepalingen wordt onderworpen, enerzijds, aan een jaarlijkse heffing, die voor het eerste jaar 101 916 395,63 euro bedraagt en waarvan de helft reeds op 15 april 2026 dient te worden betaald als voorafbetaling, en, anderzijds, aan bijkomende rapporterings- en informatieverplichtingen.

De verzoekende partij voert aan dat de betaling van de heffing haar solvabiliteit en financiële levensvatbaarheid dreigt aan te tasten. Zij verwijst ter zake naar een financieel rapport waarin de liquiditeits- en solvabiliteitsimpact van de bestreden bepalingen wordt uiteengezet. Alle daarin beschreven scenario's tonen aan dat de betaling van de zwerfvuilheffing leidt tot een onmiddellijke en significante cash-out die de operationele continuïteit van de verzoekende partij structureel in het gedrang brengt. In elk van de beschreven scenario's wordt de operationele kasbuffer gedurende een aaneengesloten periode van 11 tot 30 maanden overschreden. De verzoekende partij benadrukt dat de verrekening van de heffing aan de leden onzeker is en in ieder geval niet tijdig kan gebeuren. Bijgevolg ontstaat er een structurele financieringsbehoefte die niet tijdig kan worden opgevangen, daar twee banken reeds hebben aangegeven geen kredietverlening te willen toestaan vanwege verscheidene onzekerheden. De verzoekende partij zal dan ook worden geconfronteerd met ernstige cash-flowproblemen, waardoor de alarmbelprocedure zal worden opgestart. In elk geval zal de verzoekende partij niet meer kunnen voldoen aan haar betalingsverplichtingen ten aanzien van haar contractuele partners, waaronder de intercommunales, de sorteercentra en de recyclagebedrijven. Zulks zal leiden tot een cascade van contractuele geschillen en mogelijke schadeclaims en zal de continuïteit van de afvalinzameling op het Belgische grondgebied ernstig en onomkeerbaar ontwrichten.

Voorts komt de operationele werking van de verzoekende partij in het gedrang door de verplichting om jaarlijks de aantallen van de door haar leden op de markt gebrachte huishoudelijke verpakkingen te rapporteren en om binnen de drie maanden na de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord een omvangrijk implementatiedossier in te dienen bij de Interregionale Commissie voor de UPV. De aanzienlijke operationele inspanning die met die verplichtingen gepaard gaat, gaat onvermijdelijk ten koste van de middelen en het personeel die de verzoekende partij kan inzetten voor haar kerntaken, zijnde de selectieve inzameling, sortering en recyclage van huishoudelijk verpakkingsafval op het gehele Belgische grondgebied. Indien de verzoekende partij die kerntaken niet meer kan vervullen, dreigt de schorsing of zelfs de intrekking van haar erkenning. Zulks zou per definitie onomkeerbare gevolgen hebben, omdat de verzoekende partij het enige erkende organisme in België is dat instaat voor het beheer van huishoudelijk verpakkingsafval.

A.7. De Vlaamse Regering voert aan dat het moeilijk te herstellen ernstig nadeel niet is aangetoond.

De verzoekende partij toont immers niet aan dat haar financiële situatie van die aard is dat haar voortbestaan, in afwachting van het arrest over het beroep tot vernietiging, in het gedrang zal komen. De Vlaamse Regering verwijst ter zake naar het feit dat de verzoekende partij sinds geruime tijd wist of behoorde te weten dat een zwerfvuilheffing verschuldigd zou zijn. Voorts beschikt de verzoekende partij over ruime mogelijkheden om de heffing te recupereren. Krachtens artikel 12, 4°, van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 is de verzoekende partij verplicht om de volledige heffing door te rekenen aan haar leden. Bovendien zijn de leden van

de verzoekende partij op grond van de toetredingsovereenkomst die zij met de verzoekende partij hebben gesloten, contractueel verplicht om haar een bijdrage te betalen voor de uitvoering van de terugname- en informatieplicht. Artikel 10*bis* van de nieuwe algemene voorwaarden, die op 4 juni 2026 in werking zijn getreden, voorziet in een verplichting voor de leden om een jaarlijkse zwerfvuilbijdrage te betalen en voorziet in een sluitend arsenaal van contractuele instrumenten dat de verzoekende partij ruime mogelijkheden biedt om de verschuldigde zwerfvuilbijdragen tijdig en integraal te innen bij haar leden. Het door de verzoekende partij aangehaalde financieel rapport toont evenmin aan dat de bestreden bepalingen haar een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zouden berokken. Dat rapport bevat volgens de Vlaamse Regering fundamentele methodologische gebreken, steunt op juridisch irrelevante aannames en wordt tegengesproken door de eigen financiële gegevens van de verzoekende partij. De door de verzoekende partij aangevoerde kredietweigeringen zijn evenmin een definitief en onweerlegbaar bewijs van de onmogelijkheid voor de verzoekende partij om externe financiering te verkrijgen, aangezien daarin geen uitspraak wordt gedaan over de kredietwaardigheid van de verzoekende partij en de kredietaanvraag werd gedaan op een ogenblik dat de nieuwe algemene voorwaarden nog niet in werking waren getreden. Voorts stelt de Vlaamse Regering dat, aangezien het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 pas op 20 april 2026 in werking is getreden, er op 15 april 2026 geen enkele betalingsverplichting bestond die juridisch kon worden afgedwongen, zodat de betalingsverplichting van 15 april 2026 zich in de praktijk niet voltrokken heeft.

De Vlaamse Regering stelt dat de verzoekende partij evenmin aantoonde dat haar operationele toestand en maatschappelijke opdracht, in afwachting van de uitspraak over het beroep tot vernietiging, onomkeerbaar en onherroepelijk in het gedrang zullen komen door de bestreden heffing. De beweerde ontwrichting van de afvalinzameling, de vermeende cascade van contractuele geschillen en het beweerde risico van intrekking van de erkenning zijn louter hypothetisch.

A.8. De Waalse Regering is eveneens van oordeel dat het moeilijk te herstellen ernstig nadeel niet is aangetoond.

De bestreden heffing kan immers door de verzoekende partij worden gerecupereerd bij haar leden. Het aangevoerde nadeel betreft bijgevolg een tijdelijk kasstroomverschil en geen moeilijk te herstellen ernstig nadeel. Uit de door de verzoekende partij aangevoerde kredietweigeringen blijkt voorts dat die weigeringen niet zijn ingegeven door een financiële kwetsbaarheid van de verzoekende partij, maar uitsluitend door de juridische onzekerheid inzake het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 en met name door de onzekere uitkomst van de onderhavige procedure. Die kredietweigeringen zijn dan ook niet definitief. Wat betreft de bewering van de verzoekende partij dat zij als vereniging zonder winstoogmerk geen winst kan maken die haar toelaat om de bestreden heffing te betalen, merkt de Waalse Regering op dat die heffing integraal dient te worden doorgerekend aan haar leden. Voorts zijn het aangevoerde risico dat de erkenning van de verzoekende partij wordt ingetrokken en de vermeende cascade van contractuele geschillen louter hypothetisch.

A.9. De Brusselse Hoofdstedelijke Regering betwist eveneens dat er sprake is van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel.

Het blijkt niet dat er een reëel risico bestaat dat de verzoekende partij binnen de komende twee jaar failliet zou gaan of op een andere wijze een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou ondergaan. Zo hebben de Gewesten nog geen uitvoeringsmaatregelen genomen om de verplichting tot voorafbetaling van de bestreden heffing af te dwingen, en blijkt evenmin dat zulks in de toekomst onverhoeds zal gebeuren. Voorts wist de verzoekende partij al geruime tijd dat een financiële bijdrageverplichting ging worden ingevoerd, en kon zij budgettaire maatregelen nemen om op een dergelijke heffing te anticiperen. Als er al sprake zou zijn van een reëel nadeel, vloeit dat dan ook voort uit de eigen nalatigheid van de verzoekende partij. Uit de door de verzoekende partij aangevoerde kredietweigeringen kan niet worden afgeleid dat er geen andere banken zouden zijn die wel een krediet zouden willen verstrekken, dat het verzoek om kredietverlening voldoende gesubstantieerd was om succesvol een krediet te verkrijgen, noch dat de weigering rechtstreeks volgt uit de beweerde onzekerheid in verband met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 en niet uit het eigen handelen van de verzoekende partij. Voorts bestaat er wat betreft de verzoekende partij geen financieel nadeel, doch louter een tijdelijke financiële last die verdwijnt zodra de leden het voorgeschoten bedrag zullen terugbetalen. In zoverre de verzoekende partij vreest dat zij de heffing niet tijdig kan terugvorderen bij haar leden, wijst de Brusselse Hoofdstedelijke Regering naar de gewijzigde algemene voorwaarden bij de toetredingscontracten, die op 4 juni 2026 werden goedgekeurd, en waarin in de doorrekening van de heffing is voorzien. Het door de verzoekende partij aangevoerde financieel rapport is volgens de Brusselse Hoofdstedelijke Regering ongeloofwaardig, en minstens onvoldoende concreet. In ieder geval blijkt uit dat rapport dat de bestreden heffing, in afwachting van de behandeling van het vernietigingsberoep en ook nadien, hoogstens een tijdelijke liquiditeitsdruk inhoudt maar geenszins een structurele impact heeft op de

solvabiliteit van de verzoekende partij. Tot slot zijn de in het rapport vermelde liquiditeitsproblemen eenvoudig te herstellen door externe financiering, budgettaire maatregelen of een overbruggingskrediet.

- B -

Ten aanzien van de draagwijdte van de vordering tot schorsing

B.1.1. De verzoekende partij in de zaak nr. 8669 vordert de schorsing van de artikelen 35 en 36 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 « betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil » (hierna : het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026), waaraan instemming werd verleend bij het decreet van het Vlaamse Gewest van 27 maart 2026 en bij het decreet van het Waalse Gewest van 12 maart 2026, beide « tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil », en bij de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 19 maart 2026 « houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil en houdende wijziging van de ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van begrotingsfondsen ».

B.1.2. Het Hof is bevoegd om bij wege van arrest uitspraak te doen op beroepen tot vernietiging van wetten, decreten en ordonnanties. Die bevoegdheid omvat de akten houdende instemming met een samenwerkingsakkoord. Het Hof is evenwel niet bevoegd om een samenwerkingsakkoord te schorsen of te vernietigen.

De verzoekende partijen kunnen de akten houdende instemming met een samenwerkingsakkoord echter niet op zinvolle wijze bestrijden, en het Hof kan ze niet op zinvolle wijze toetsen, zonder de inhoud van de relevante bepalingen van het goedgekeurde samenwerkingsakkoord in hun kritiek of in zijn onderzoek te betrekken.

B.1.3. Het Hof moet de omvang van het beroep tot vernietiging – en dus van de vordering tot schorsing – vaststellen uitgaande van de inhoud van het verzoekschrift en in het bijzonder

op basis van de uiteenzetting van de middelen. Het Hof beperkt zijn onderzoek tot de bepalingen waartegen middelen zijn gericht. Het Hof kan alleen die bepalingen schorsen en, in voorkomend geval, de bepalingen die onlosmakelijk zijn verbonden met de bepalingen die moeten worden geschorst.

B.1.4. Om te voldoen aan de vereisten van artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, moeten de middelen van het verzoekschrift te kennen geven welke van de regels waarvan het Hof de naleving waarborgt, zouden zijn geschonden, alsook welke de bepalingen zijn die deze regels zouden schenden, en uiteenzetten in welk opzicht die regels door de bedoelde bepalingen zouden zijn geschonden.

Die vereisten zijn ingegeven, enerzijds, door de noodzaak voor het Hof vanaf het indienen van het verzoekschrift in staat te zijn de juiste draagwijdte van het beroep tot vernietiging te bepalen, en, anderzijds, door de zorg om aan de andere partijen in het geding de mogelijkheid te bieden op de argumenten van de verzoekende partijen te antwoorden, waartoe een duidelijke en ondubbelzinnige uiteenzetting van de middelen onontbeerlijk is.

De regels inzake de ontvankelijkheid van een verzoekschrift zijn gericht op een goede rechtsbedeling en het weren van de risico's van rechtsonzekerheid. Het Hof dient evenwel erover te waken dat het die regels niet op een overdreven formalistische wijze toepast.

B.1.5. Het verzoekschrift tot vernietiging is formeel gericht tegen de artikelen 35 en 36 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026.

Het verzoekschrift vermeldt echter de decreten en de ordonnantie houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026, zodat het beroep in die zin moet worden geïnterpreteerd dat het gericht is tegen die instemmingsakten, in zoverre zij instemming verlenen aan de voormelde bepalingen van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026.

B.1.6. Uit de uiteenzetting van de middelen blijkt voorts dat de door de verzoekende partij geformuleerde grieven uitsluitend zijn gericht tegen artikel 36, §§ 1, 2, 6 en 7, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026. Het Hof beperkt bijgevolg zijn onderzoek tot die bepalingen. Indien het Hof echter zou oordelen dat een of meerdere middelen gegrond zijn, zou het Hof kunnen beslissen tot schorsing van de instemmingsakten, in zoverre die instemming

verlenen aan andere bepalingen van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026, indien zou blijken dat zij onlosmakelijk verbonden zijn met de voormelde bepalingen.

Ten aanzien van de bestreden bepalingen

B.2.1. Het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 beoogt de gedeeltelijke omzetting van de richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 « betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen » (hierna : de richtlijn 2008/98/EG) en van de richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 « betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu » (hierna : de richtlijn (EU) 2019/904).

Met name beoogt het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 het tot stand brengen van een nationaal kader voor de implementatie van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, dat zijn oorsprong vindt in de richtlijn 2008/98/EG, evenals het voorkomen en het verminderen van zwerfvuil en de schadelijkheid ervan, het financieel verantwoordelijk maken van de producenten voor de zwerfvuilkosten die voortkomen uit de producten die door hen in de handel zijn gebracht en het sensibiliseren van de bevolking met als doel zwerfvuil te voorkomen (artikel 3 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026).

B.2.2. De regeling van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid bestaat uit « een reeks vastgestelde maatregelen om ervoor te zorgen dat producenten van producten de financiële of financiële en organisatorische verantwoordelijkheid dragen voor het beheer van de afvalfase van de levenscyclus van een product » (artikel 2, § 1, 4°, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026).

Boek III van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 betreft de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid inzake zwerfvuil, zijnde « elke afvalstof die wordt achtergelaten, weggeworpen of beheerd, zonder de toepasselijke regels na te leven » (artikel 2, § 1, 29°, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026). Het bestreden artikel 36 van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026, dat deel uitmaakt van dat boek III, wijzigt verschillende bepalingen van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 « betreffende

de preventie en het beheer van verpakkingsafval » (hierna : het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008), teneinde te voorzien in de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid inzake zwerfvuil afkomstig van huishoudelijke verpakkingen.

B.2.3. Volgens artikel 6 van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 is elke verpakkingsverantwoordelijke die jaarlijks minstens 300 kg verpakkingen op de markt brengt, onderworpen aan de terugnameplicht, zijnde de verplichting om de in het samenwerkingsakkoord bepaalde quota's voor nuttige toepassing en recyclage te bereiken (artikel 2, 19°, van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008). Artikel 7, § 1, van hetzelfde samenwerkingsakkoord bepaalt dat de verpakkingsverantwoordelijke die plicht zelf kan vervullen of, in voorkomend geval, die plicht aan een rechtspersoon van publiek- of privaatrecht kan gelasten.

Het bestreden artikel 36, §§ 1 en 2, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 voegt aan dat artikel 7 van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 een derde en vierde paragraaf toe, die voorzien in de volgende verplichtingen in het kader van de individuele uitvoering van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid inzake zwerfvuil :

« § 3. De verpakkingsverantwoordelijke, zoals bedoeld in paragraaf 1 van dit artikel, zorgt, hetzij voor de organisatorische en financiële terugname van de totaliteit van het zwerfvuil afkomstig van de huishoudelijke verpakkingen die door hem op de markt werden gebracht, hetzij voor de vergoeding van de in artikel 13, § 1, 15° opgesomde kosten van alle overheidsinstanties die deze kosten dragen, voor het zwerfvuil dat afkomstig is van de huishoudelijke verpakkingen die hij op de markt heeft gebracht. De eerste optie moet de instemming bevatten van de overheidsinstanties die instaan voor het beheer van het zwerfvuil afkomstig van de huishoudelijke verpakkingen op de markt gezet door de verpakkingsverantwoordelijke en omvat naast een plan van aanpak voor de opruiming van het zwerfvuil, ook de acties voor het verzamelen en rapporteren van de gegevens en voor de financiering van de elementen van het zwerfvuilbeleid opgesomd in artikel 13, § 1, 15°, 1°-3°. De tweede optie betreft een vergoeding aan alle overheidsinstanties die deze kosten dragen. Deze vergoeding moet in verhouding staan tot zijn marktaandeel, zoals bepaald in § 4.

De verpakkingsverantwoordelijke geeft een beschrijving van de wijze waarop hij zal voldoen aan deze verplichting.

Deze paragraaf is enkel van toepassing voor verpakkingsverantwoordelijken die volgende verpakkingen op de markt brengen: verpakkingen die door de SUP-richtlijn worden gevisieerd, verpakkingen van sigaretten en huishoudelijke drankverpakkingen uit blik.

§ 4. De verpakkingsverantwoordelijke, zoals bedoeld in paragraaf 1 van dit artikel, moet met betrekking tot elk kalenderjaar N, middels een heffing die in verhouding staat tot zijn

marktaandeel in het voorgaande kalenderjaar N-1, bijdragen aan het beleid van de Gewesten inzake de preventie en het beheer van verpakkingsafval.

Concreet zal de verpakkingsverantwoordelijke met betrekking tot elk kalenderjaar N een heffing verschuldigd zijn berekend op basis van het bedrag per inwoner in artikel 13, § 1, 12° voor de afvalstroom huishoudelijk verpakkingsafval en in artikel 14*bis* voor de afvalstroom bedrijfsmatig verpakkingsafval, weliswaar in verhouding tot zijn marktaandeel in het kalenderjaar N-1 en voor zover de berekende heffing per afvalstroom minstens 500 euro bedraagt.

Elke verpakkingsverantwoordelijke rapporteert aan de Interregionale Commissie voor de UPV, met betrekking tot een bepaald kalenderjaar N, uiterlijk op 1 maart van het kalenderjaar N+1 volgend op dat kalenderjaar, de aantallen van de door hem in het kalenderjaar N-1 op de markt gebrachte verpakkingen, waarop de heffing van toepassing is. De Interregionale Commissie voor de UPV stelt vervolgens voor kalenderjaar N, op basis van de aantallen in kalenderjaar N-1, het marktaandeel van de verpakkingsverantwoordelijke vast, zoals bepaald overeenkomstig artikel 13, § 1, 14°, vijfde lid voor het verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong en overeenkomstig artikel 14*bis*, § 1, derde lid voor het verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong, en communiceert tegen 1 april van het kalenderjaar N+1 het concreet te betalen bedrag. De heffing wordt betaald tegen uiterlijk 15 april in kalenderjaar N+1, door storting op de rekeningnummers die door elk Gewest worden gecommuniceerd.

De heffing is voor de eerste keer verschuldigd met betrekking tot het kalenderjaar 2026 ».

B.2.4. Volgens artikel 8 van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 kan elke verpakkingsverantwoordelijke die niet individueel wenst te voldoen aan de terugnameplicht overeenkomstig het voormelde artikel 7 van hetzelfde samenwerkingsakkoord, een erkend organisme belasten met de uitvoering van zijn terugnameplicht.

Artikel 13 van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 betreft de verplichtingen die het erkend organisme moet vervullen indien de terugnameplicht betrekking heeft op verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong. Het bestreden artikel 36, §§ 6 en 7, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 voegt aan die bepaling de punten 14° en 15° toe, die voorzien in de volgende verplichtingen voor het erkend organisme in het kader van de collectieve uitvoering van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid inzake zwerfvuil :

« 14° in de mate dat er geen contract van toepassing is, zoals voorzien in het punt 15°, en in de mate dat de leden van het erkende organisme deze verplichting niet vervullen via een andere rechtspersoon die met dit doel werd opgericht, vanaf het kalenderjaar 2026, de kosten voorzien in punt 15° dragen door het betalen van een heffing van 101.916.395,63 euro, die bestaat uit een bedrag van 33.071.946,73 euro voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een bedrag van 22.810.842,29 euro voor het Waals Gewest en een bedrag van 46.033.606,61 euro voor het Vlaams Gewest.

Het Beslissingsorgaan UPV zorgt voor de bekendmaking, per Gewest, van de betrokken overheidsinstanties en het aandeel in de totale kosten van elk van deze overheidsinstanties, waarbij verder onderscheid kan worden gemaakt tussen de kosten bedoeld in punt 15°, sub 1, 2, 3 en 4.

De bedragen van de heffing in het eerste lid van dit punt worden vanaf het kalenderjaar dat volgt op het eerste volledige werkingsjaar van een systeem van statiegeld of van een gelijkwaardig systeem voor huishoudelijke drankverpakkingen van rechtswege verminderd met 25 %; vervolgens worden de aldus verminderde bedragen voor elk van de 6 daarop volgende kalenderjaren jaarlijks opnieuw van rechtswege verminderd met 5 %.

De bedragen van de heffing worden verminderd met de bedragen die overeenstemmen met het gecombineerde marktaandeel van de verpakkingsverantwoordelijken die op individuele basis uitvoering geven aan hun verplichtingen overeenkomstig artikel 7. Het marktaandeel van deze verpakkingsverantwoordelijke wordt uitgedrukt in een percentage dat wordt berekend door de aantallen van de door de verpakkingsverantwoordelijke op de markt gebrachte huishoudelijke verpakkingen waaruit het betrokken zwerfvuil voortkomt, te delen door de totale aantallen op de markt gebrachte huishoudelijke verpakkingen waaruit het betrokken zwerfvuil voortkomt, en dit vervolgens te vermenigvuldigen met factor honderd.

De heffing is slechts verschuldigd voor zover de berekende heffing minstens 500 euro bedraagt.

In de mate dat het erkend organisme, samen met de betrokken overheidsinstanties, voor de organisatorische en financiële terugname van zwerfvuil heeft gekozen, is de heffing niet van toepassing voor dat aandeel.

De bedragen bedoeld in het eerste lid van dit punt worden jaarlijks aangepast aan de gezondheidsindex der consumptieprijzen, met als basisindex het gemiddelde van de cijfers van de gezondheidsindex der consumptieprijzen van de vier eerste maanden van het voorgaande jaar.

In de mate dat er geen contract van toepassing is, zoals voorzien in het punt 15°, en de heffing voorzien in het eerste lid betaald wordt, verbinden de Gewesten zich ertoe om de efficiëntie van de met de geïnde heffingen gefinancierde acties te meten, door gebruik te maken van prestatie-indicatoren.

Binnen de 2 jaar na de inwerkingtreding van het Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil, realiseert de Interregionale Commissie voor de UPV, samen met de bevoegde gewestelijke administraties, ten behoeve van de gewestregeringen een evaluatie van de bedragen van de heffing, zoals opgenomen in het eerste lid, op basis van dezelfde hypothesen in de 3 Gewesten. De bedragen van de heffing moeten ten laatste vanaf het kalenderjaar 2029 aangepast worden op basis van deze evaluatie, waarbij het uitdrukkelijk ook de bedoeling is om de scope van de heffing uit te breiden tot het zwerfvuil afkomstig van alle huishoudelijke verpakkingen. Vervolgens gebeurt deze evaluatie elke 5 jaren opnieuw.

Het erkend organisme rapporteert aan de Interregionale Commissie voor de UPV, met betrekking tot een bepaald kalenderjaar N, uiterlijk op 1 maart van het kalenderjaar N+1 volgend op dat kalenderjaar, de aantallen van de door zijn leden in het kalenderjaar N-1 op de

markt gebrachte huishoudelijke verpakkingen, waarop de heffing van toepassing is. De Interregionale Commissie voor de UPV stelt vervolgens voor kalenderjaar N, op basis van de aantallen in kalenderjaar N-1, het marktaandeel van het erkend organisme vast, zoals bepaald overeenkomstig het vierde lid van dit punt, en communiceert tegen 1 april van het kalenderjaar N+1 de door het erkend organisme concreet te betalen bedragen, door middel van een formulier. De heffing wordt betaald tegen uiterlijk 15 april in kalenderjaar N+1, door storting op de rekeningnummers die door elk Gewest worden gecommuniceerd. Elk Gewest staat in voor de verdere verdeling van de heffing aan alle overheidsinstanties die op zijn grondgebied de kosten bedoeld in artikel 13, § 1, 1°, 1°-3° dragen. Jaarlijks op uiterlijk 15 april van het kalenderjaar N moet een voorafbetaling gedaan worden van 50 % van de geschatte verschuldigde heffing voor kalenderjaar N, die gebaseerd is op de geschatte aantallen verpakkingen, waarop de heffing van toepassing is, die door de leden van het erkende organisme op de markt werden gebracht in het kalenderjaar N-1. Hiervoor rapporteert het erkende organisme op 1 maart van het kalenderjaar N de geschatte aantallen van het kalenderjaar N-1.

De heffing is voor de eerste keer verschuldigd met betrekking tot het kalenderjaar 2026.

Het formulier bedoeld in het elfde lid van dit punt bevat minstens de volgende gegevens :

1° de gevorderde bedragen per Gewest of betrokken overheidsinstantie;

2° de rekeningnummers waarop de bedragen dienen gestort te worden.

Als het erkend organisme niet tot de betaling overgaat of als na controle door de met de inning en de invordering belaste ambtenaar blijkt dat de betaalde bedragen onjuist zijn, kan door de met controle belaste leden van het Permanent Secretariaat een geldboete opgelegd worden. Deze geldboete wordt gelijkgesteld aan 10 % van het niet-betaalde bedrag. De geldboete komt toe aan de Gewesten en wordt verdeeld op basis van de verdeelsleutel die kan worden afgeleid uit de bedragen per Gewest opgenomen in het eerste lid van dit punt.

Als de bedragen niet zijn betaald na het verstrijken van de gestelde betalingstermijn, is van rechtswege de wettelijke intrest verschuldigd, vermeld in het koninklijk besluit van 4 augustus 1996 tot wijziging van de wettelijke rentevoet.

Het erkend organisme is verplicht om alle gegevens die nodig zijn om de juistheid van de betaalde bedragen na te gaan, voor te leggen op ieder verzoek van de ambtenaren die belast zijn met de controle.

Het erkend organisme is verplicht om op ieder verzoek van de ambtenaren die belast zijn met de controle, mondeling of schriftelijk alle inlichtingen te verschaffen die hem gevraagd worden om de juistheid van de betaalde bedragen na te gaan.

Voor het kalenderjaar 2026 en voor elk Gewest wordt het bedrag van de eventuele vrijwillige financiële verbintenissen bedoeld in punt 4° die niet onder een eerdere overeenkomst vallen, in mindering gebracht van de bedragen bedoeld in het eerste lid van dit punt.

15° Indien de verpakkingsverantwoordelijke er via het erkend organisme, samen met de betrokken overheidsinstanties, voor kiest zijn verplichting na te komen door middel van een systeem van organisatorische en financiële terugname van het zwerfvuil (organisatorische en

financiële optie), contracten sluiten met de overheidsinstanties die kosten dragen voor het beheer van zwerfvuil dat afkomstig is van de huishoudelijke verpakkingen die door de SUP-richtlijn worden geïmplementeerd, van de verpakkingen van sigaretten en van de huishoudelijke drankverpakkingen uit blik, die door de leden van het erkend organisme op de markt werden gebracht. Deze contracten moeten in overeenstemming zijn met de modelcontracten die, na analyse door en op voorstel van het Beslissingsorgaan UPV, goedgekeurd worden door het Beslissingsorgaan Verpakkingen en die als voorwerp hebben het organiseren en het financieren van de totale en reële kosten van :

1. de bewustmakingsmaatregelen, teneinde tot een vermindering te komen van zwerfvuil van huishoudelijke verpakkingen, en consumenten voor te lichten over :

a) de beschikbaarheid van herbruikbare alternatieven, systemen voor hergebruik en mogelijkheden voor het beheer van huishoudelijk wegwerpverpakkingsafval, evenals de beste praktijken voor een degelijk afvalbeheer in overeenstemming met de gewestelijke afvalstoffenwetgeving;

b) de effecten op het milieu, in het bijzonder het mariene milieu, van zwerfvuil en andere ongepaste vormen van verwijdering van huishoudelijk verpakkingsafval;

2. het opruimen van het zwerfvuil van huishoudelijke verpakkingen, en voor het daaropvolgende vervoer en verwerking van dat zwerfvuil conform de gewestelijke bepalingen;

3. het inzamelen van huishoudelijk verpakkingsafval dat in openbare inzamelsystemen wordt afgedankt, inclusief de kosten voor de infrastructuur en de exploitatie ervan en voor het daaropvolgende vervoer en verwerking van dat afval. Deze kosten moeten ook betrekking hebben op het opzetten van specifieke infrastructuur voor het, al dan niet selectief, inzamelen van huishoudelijke verpakkingen, zoals passende afvalrecipiënten op plekken waar frequent zwerfvuil wordt aangetroffen;

4. de proportionele bijdrage aan de algemene kosten van het zwerfvuilbeleid van de overheid, met inbegrip van de controle ».

Ten aanzien van het belang van de verzoekende partij

B.3.1. Daar de vordering tot schorsing ondergeschikt is aan het beroep tot vernietiging, dient de ontvankelijkheid van dat laatste, en in het bijzonder het bestaan van het vereiste belang, reeds te worden nagegaan bij het onderzoek van de vordering tot schorsing.

B.3.2. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt, doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.3.3. De verzoekende partij is een vereniging zonder winstoogmerk waarvan het maatschappelijk doel bestaat in het beheer en de organisatie van de aan haar leden of aangeslotenen opgelegde terugnameplicht voor goederen of afval. Zij is door de Interregionale Verpakkingscommissie (thans de Interregionale Commissie voor de UPV) erkend als organisme voor verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong.

De verzoekende partij beschikt over het rechtens vereiste belang bij de vernietiging van de bestreden instemmingsdecreten en -ordonnantie, in zoverre daarbij instemming wordt verleend met artikel 36, §§ 6 en 7, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026, dat voorziet in verplichtingen voor het erkend organisme in het kader van de collectieve uitvoering van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid inzake zwerfvuil.

Zij beschikt eveneens over het rechtens vereiste belang bij de vernietiging van de bestreden instemmingsdecreten en -ordonnantie, in zoverre daarbij instemming wordt verleend met artikel 36, §§ 1 en 2, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026. De laatstgenoemde bepalingen voorzien weliswaar in verplichtingen voor de individuele verpakkingsverantwoordelijken, en niet voor het erkend organisme, in het kader van de individuele uitvoering van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid inzake zwerfvuil. De verzoekende partij doet evenwel blijken van een belang om in rechte te treden in zoverre zij aanvoert te worden gediscrimineerd door artikel 36, §§ 1 en 2, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026, daar zij zich zou bevinden in een situatie die vergelijkbaar is met die van de in de bestreden bepalingen beoogde individuele verpakkingsverantwoordelijken.

B.3.4. Uit het beperkte onderzoek van de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging waartoe het Hof in het kader van de vordering tot schorsing is kunnen overgaan, blijkt niet dat het beroep tot vernietiging – en dus de vordering tot schorsing – onontvankelijk moet worden geacht bij gebrek aan het rechtens vereiste belang.

Ten aanzien van de schorsingsvoorwaarden

B.4. Naar luid van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 dient aan twee voorwaarden te zijn voldaan opdat tot schorsing kan worden besloten :

- de middelen die worden aangevoerd moeten ernstig zijn;
- de onmiddellijke uitvoering van de bestreden maatregel moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

Daar de twee voorwaarden cumulatief zijn, leidt de vaststelling dat één van die voorwaarden niet is vervuld tot verwerping van de vordering tot schorsing.

Ten aanzien van het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel

B.5.1. Wat het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel betreft, moet een schorsing van een wetsbepaling door het Hof kunnen voorkomen dat voor de verzoekende partij door de onmiddellijke toepassing van de bestreden norm een ernstig nadeel zou ontstaan dat bij een eventuele vernietiging van die norm niet of nog moeilijk zou kunnen worden hersteld.

B.5.2. Uit artikel 22 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 blijkt dat, om te voldoen aan de tweede voorwaarde van artikel 20, 1°, van die wet, de persoon die een vordering tot schorsing instelt, in zijn verzoekschrift concrete en precieze feiten moet uiteenzetten waaruit voldoende blijkt dat de onmiddellijke toepassing van de bepaling waarvan hij de vernietiging vordert, hem een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

Die persoon moet met name het bestaan van het risico van een nadeel, de ernst en de moeilijk te herstellen aard ervan en het verband tussen dat risico en de toepassing van de bestreden bepaling aantonen.

B.6.1. Volgens de verzoekende partij berokkent de onmiddellijke toepassing van de bestreden bepalingen haar een moeilijk te herstellen ernstig nadeel, in zoverre zij ingevolge de bestreden bepalingen in haar hoedanigheid van erkend organisme voor huishoudelijk verpakkingsafval wordt onderworpen, enerzijds, aan een jaarlijkse heffing, die voor het eerste jaar 101 916 395,63 euro bedraagt en waarvan de helft reeds op 15 april 2026 dient te worden betaald als voorafbetaling, en, anderzijds, aan bijkomende rapporterings- en informatieverplichtingen.

B.6.2. Zoals het Hof reeds meermaals in herinnering heeft gebracht, vormt het loutere risico een financieel verlies te lijden in beginsel geen risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel (zie onder meer de arresten nrs. 21/2020, ECLI:BE:GHCC:2020:ARR.021, B.7.3, 10/2022, ECLI:BE:GHCC:2022:ARR.010, B.16.2, en 74/2022, ECLI:BE:GHCC:2022:ARR.074, B.7). Een aangevoerd financieel nadeel is slechts onherstelbaar indien de verzoekende partij aantoont dat de bestreden bepalingen haar leefbaarheid op korte termijn hypothekeren.

B.6.3. De verzoekende partij voegt bij haar verzoekschrift een financieel rapport waarin, aan de hand van verschillende scenario's, de mogelijke impact wordt uiteengezet van de heffing die krachtens artikel 13, 14°, van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008, zoals ingevoegd bij het bestreden artikel 36, § 6, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026, ten laste wordt gelegd van het erkend organisme. Een dergelijk rapport, dat uitgaat van verscheidene hypothetische scenario's, kan geen ander dan een hypothetisch nadeel betreffen. In ieder geval blijkt uit dat rapport niet dat het voortbestaan van de verzoekende partij in één van de daarin besproken scenario's daadwerkelijk in het gedrang zou komen.

Daarbij dient rekening te worden gehouden met het feit dat de verzoekende partij krachtens artikel 12, 4°, van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 verplicht is tot « het innen van de bijdrage van de contractanten, op niet discriminerende wijze, teneinde de reële en volledige kosten van de verplichtingen die [haar] ten laste vallen overeenkomstig het huidige akkoord, te dekken ». Zij is aldus ertoe gehouden de bestreden heffing door te rekenen aan haar leden. Daartoe werden op 4 juni 2026 de nieuwe algemene voorwaarden bij de toetredingsovereenkomsten van de verzoekende partij goedgekeurd. Die nieuwe algemene voorwaarden voorzien jegens de leden van de verzoekende partij in de verplichting tot betalen van een jaarlijkse zogenaamde « zwerfvuilbijdrage », die de doorrekening is van de heffing die bij het bestreden artikel 36, § 6, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026 aan de verzoekende partij wordt opgelegd.

Het door de verzoekende partij aangevoerde nadeel dat voortvloeit uit het feit dat zij de bestreden heffing niet tijdig of niet volledig zou kunnen terugvorderen van haar leden, is hypothetisch en in ieder geval niet ernstig. Zoals de verzoekende partij zelf aangeeft, was zij op 15 april 2026 geen voorafbetaling verschuldigd, omdat het samenwerkingsakkoord pas op

20 april 2026 in werking is getreden. Evenmin toont de verzoekende partij aan dat de bevoegde overheid sindsdien stappen heeft ondernomen om een voorafbetaling te innen. Uit de door de verzoekende partij voorgelegde documenten blijkt overigens niet dat, zodra er meer duidelijkheid is inzake de verschuldigde heffing, inzake de doorrekening van die heffing aan de leden en inzake de uitkomst van de onderhavige vordering tot schorsing, geen enkele kredietinstelling bereid zou zijn om haar een krediet ter financiering van de verschuldigde heffing te verlenen teneinde in voorkomend geval de periode tussen de betaling van de heffing en de terugvordering bij haar leden dan wel de uitspraak over het beroep tot vernietiging te overbruggen.

B.6.4. In zoverre de verzoekende partij het nadeel aanvoert dat voortvloeit uit de verplichting die is neergelegd in artikel 13, 14°, tiende lid, van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008, zoals ingevoegd bij het bestreden artikel 36, § 6, van het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2026, om jaarlijks uiterlijk op 1 maart van het kalenderjaar N+1 de aantallen van de door haar leden op de markt gebrachte huishoudelijke verpakkingen te rapporteren aan de Interregionale Commissie voor de UPV, dient te worden opgemerkt dat de loutere omstandigheid dat de verzoekende partij op organisatorisch vlak maatregelen dient te nemen om zich te conformeren aan de bij de bestreden bepalingen ingevoerde verplichting op zich geen ernstig nadeel in de zin van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 vormt.

B.6.5. De verzoekende partij maakt tot slot niet aannemelijk dat de financiële verplichtingen en de rapporterings- en informatieverplichtingen die krachtens de bestreden bepalingen worden opgelegd dusdanig omvangrijk zijn dat zij zal worden verhinderd om haar kerntaken inzake de organisatie en de financiering van de selectieve inzameling, sortering en recyclage van huishoudelijk verpakkingsafval naar behoren te vervullen. In zoverre zij aanvoert dat het gehele operationele systeem van selectieve inzameling, sortering en recyclage van huishoudelijke verpakking door de bestreden bepalingen dreigt te worden ontwricht, is het aangevoerde nadeel te hypothetisch om in aanmerking te worden genomen in het kader van het onderzoek van een vordering tot schorsing.

B.7. Uit hetgeen voorafgaat, blijkt dat het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel niet is aangetoond. Aangezien een van de voorwaarden om tot schorsing te kunnen besluiten niet is vervuld, dient de vordering tot schorsing te worden verworpen.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de vordering tot schorsing.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 24 september 2026.

De griffier,

De voorzitter,

Nicolas Dupont

Joséphine Moerman